

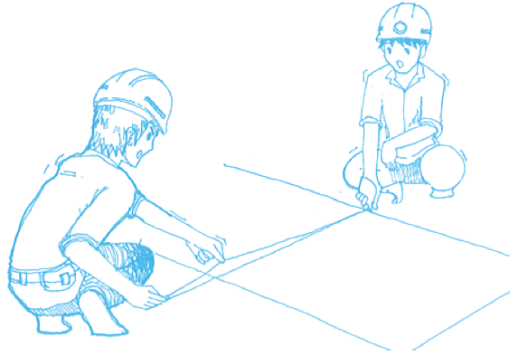
อึ้ง! คัง!

อุปกรณ์งานก่อสร้าง

นิพนธ์ ลักษณ์าติกร

วิศวกรควบคุมระดับสาขาวิศวกรรมโยธา ผู้จัดการส่วนบริหารงานก่อสร้าง บริษัท เอเชียน พร็อพเพอร์ตี้ ดีเวลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)

คบเด็กสร้างบ้านฉบับนี้ผมขอแนะนำเสนอวัสดุ หรืออุปกรณ์ที่ใช้ในงานก่อสร้างอย่างแพร่หลาย วัสดุ หรืออุปกรณ์เหล่านี้ถ้าเป็นคนที่เฝ้างานก่อสร้างแล้วอาจจะพบเห็นจนชินจนมองข้ามเสน่ห์ของมันไป ซึ่งเราจะนำเสนอในมุมของเด็กสร้างบ้านที่จะทำให้คุณผู้อ่านรู้จักกับมันมากขึ้น

เมื่อครั้งที่ผมเริ่มต้นทำงานก่อสร้างใหม่ๆ อุปกรณ์ที่ทำให้ผมรู้สึกประทับใจในภูมิปัญญาช่างไทยเอามากๆ เลยก็คือเจ้า “บักเต้า” (บ้างก็เรียกบักเต้า) อุปกรณ์ตัวนี้ถ้าใครไม่รู้จักก็เรียกว่าไม่ใช่คนเฝ้างานก่อสร้างแน่นอน เพราะเจ้าบักเต้านี้มีบทบาทในงานก่อสร้างมากมายเหลือเกิน ว่าแต่ว่าผมเกริ่นมาขนาดนี้ อายากจะรู้จักบักเต้าบ้างหรือยัง?

เจ้าบักเต้านี้ไม่ใช่เอาเต้าลูกของเล้าปี่ในวรรณคดีจีนสามก๊กแต่อย่างใด **แต่เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในงานให้ระยะแสดงแนว หรือระดับที่ช่างต้องการ** ซึ่งมีลักษณะเป็นดัลบหมึกรูปทรงแตกต่างกันไปตามแต่ละรายของผู้ผลิตภายในดัลบหมึกนั้นจะบรรจุน้ำหมึกอยู่และมีแกนของด้ายอยู่ภายใน โดยที่ด้านหนึ่งของดัลบนี้จะมีปลายด้ายโผล่ออกมา

บักเต้าจะมีหน้าที่ตีเส้นแสดงแนวตำแหน่งหลังจากที่ช่างทำการวัดขนาดเรียบร้อยแล้ว วิธีการใช้งานนั้นอธิบายให้พอเข้าใจได้ ดังนี้ เมื่อต้องการใช้งานต้องทำการเขย่าตัวบักเต้าเพื่อให้หมึกภายในผสมกันให้ดีและซึมเข้าไปในขดเส้นด้ายที่อยู่ภายในให้ทั่วถึง จากนั้นก็ทำการดึงเส้นด้ายภายใน

ดัลบหมึกออกมาและทำการทาบกับแนวที่ต้องการให้เกิดแนวเส้น จากนั้นก็ดึงด้ายขึ้นและปล่อยให้ดัลบกลับไปและที่พื้น ทำให้น้ำหมึกในเส้นด้ายประทับอยู่บนพื้นตามแนวที่ตีด้ายกระทบพื้นผิวที่ต้องการ

ก่อนที่ผมจะรู้จักเจ้าบักเต้านี้ เคยคิดอยู่เหมือนกันนะครับว่าคงเป็นเรื่องลำบากน่าดูเหมือนกันหากเราต้องการตีเส้นเพื่อแสดงตำแหน่ง หรือระยะต่างๆ ลงบนพื้นผิวหน้างานก่อสร้าง พื้นผิวหน้างานก่อสร้างนี้สภาพก็ขรุขระ ฝุ่นละอองก็เยอะ เป็นเรื่องยากนะครับที่จะหาวัสดุมาขีดเส้นไว้ไม่ว่าจะเป็นปากกา หรือเมจิกไต่ๆ แล้วพาก็ส่งมันมาครับ “บักเต้า” หลังจากได้เห็นช่างใช้มันทำงานรู้สึกที่เป็นอย่างมากครับว่า อืม! คิดได้ไงวะ เอาด้ายชุบน้ำหมึกแล้วมาตีดลงไป เส้นที่ได้จากเต้าก็เป็นเส้นตรงสวยงาม และประหยัดเวลา (จากเดิมที่คิดว่าต้องใช้ไม้บรรทัดมาทาบ แล้วหาปากกามาขีดเส้นตามแนว) อุปมาได้กับการฝึกวิทยายุทธในหนังจีนทั่วไปที่สุดท้ายแล้วก็พบว่ากระบวนวิชาชั้นสุดยอดนั้นเกิดจากความพื้นฐาน หรือความง่ายที่สุดนั่นเองอย่างที่เราได้ยินกันบ่อยๆ ละครับว่า “สูงสุดสู่มัจฉา”

เมื่อความประทับใจเกิดขึ้นผมจึงทำการค้นคว้าต่อไปครับทำไมชื่อของมันถึงแปลกๆ จะเป็นภาษาไทยก็ไม่เชิง ถ้าคนไม่รู้จักนี่บอกชื่อไปก็เก็บเอาไปงต่อ เพราะชื่อมันไม่ได้สื่ออะไรเลย ซึ่งจากการสอบถามช่างอาวุโสหลายท่าน ก็ไม่ทราบอยู่เหมือนกันก็เรียกต่อๆ กันมา แต่ผมก็มาเจอช่างท่านหนึ่งบอกว่าเขาได้ยินมาจากอาจารย์ของเขาอีกทีหนึ่งว่า เจ้าบักเต้านี้ เป็นภูมิปัญญาที่มาจากช่างจีนโบราณที่เข้ามาทำงานในบ้านเรานี้ละ ในสมัยก่อนเขาจะนำน้ำหมึกจีนใส่ไว้ในน้ำเต้าผูกอยู่ติดตัวตัวเอง เมื่อต้องการใช้งานจะ

นำเส้นด้ายจุ่มลงไปใต้น้ำหมึกที่บรรจุไว้ในขวดน้ำเต้าและทำการใช้งานตามปกติ ช่างไทยซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนอีสานเห็นเข้าจึงเรียกเจ้าตัวดีเส้นนี้ว่า “บักน้ำเต้า” ตามภาษาชนที่เข้บรรจุน้ำหมึกนั่นเอง ซึ่งต่อมาก็เพี้ยนมาเป็นบักเต้า หรือ บักเต้าในที่สุด

ปัจจุบันบักเต้านี้ก็มีขายกันทั่วไปราคาไม่แพงไม่ก็ร้อยบาท ช่างบางคนก็อาจจะประดิษฐ์ขึ้นมาเองด้วยการใช้ท่อพีวีซีต่อประกอบกัน เพราะจะได้ขนาดใหญ่พอเหมาะตามที่ตนเองต้องการจะได้ไม่ต้องคอยมาเติมหมึกอยู่บ่อยๆ

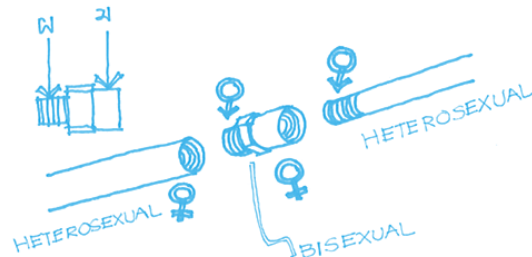

เจ้าอุปกรณ์อีกตัวหนึ่งที่ผมอยากจะทำกล่าวถึงก็คือ “ลูกหมู” เป็นเครื่องมือที่ผมสงสัยเป็นอย่างมากว่าทำไมเรียกมันว่าลูกหมู เพราะแท้จริงแล้วมันคือเจ้าเครื่องตัด หรือเครื่องเจียรนั่นเอง แต่ในวงการของช่างนั้นเขาเรียกกันว่าลูกหมูจนเป็นเรื่องทั่วไป เรียกได้ว่าถ้าใครไม่รู้จักว่าลูกหมูคืออะไร แสดงว่าไม่ได้เป็นช่างเลยที่เดียว เป็นเรื่องประหลาดตรงที่ว่าคนที่เรียกเครื่องมือตัวนี้ว่าลูกหมู เมื่อสอบถามว่าทำไมถึงเรียกชื่อมันว่าอย่างนี้กลับตอบไม่ได้ แต่จากการสอบถามช่างมาเกือบ 10 ปี ก็พอจะสรุปได้ครับว่า สาเหตุที่เรียกเครื่องตัดเครื่องเจียรว่าลูกหมูนั้นเพราะว่าในสมัยก่อนที่เครื่องตัดเครื่องเจียรไฟฟ้าเหล่านี้ เริ่มเข้ามาทำตลาดในบ้านเรา จะมี

อยู่ยี่ห้อหนึ่งมีสีออกแดงๆ และมีขนาดย่อมๆ ใกล้เคียงกับลูกหมูและด้วยที่มันยังเป็นเครื่องมือที่ใหม่และทันสมัยในยุคนั้นซึ่งยังไม่มีการบัญญัติศัพท์ชื่อเรียกอย่างชัดเจน ช่างทั่วไปจึงเรียกมันว่าลูกหมูจนติดปาก สืบทอดกันมาให้ช่างในสมัยนี้ยังกันเล่นๆ

วัสดุตัวสุดท้ายที่จะทำให้เราสงสัยเมื่อได้ยินชื่อของมันอีกตัวหนึ่งคือเจ้า “พอมมอ” ลักษณะชื่อคล้ายเป็นชื่อย่อชวนให้สงสัยว่ามันคืออะไรกันแน่? พอมมอเป็นข้อต่อท่อประปา

ต่อไปนี้หากได้ยินช่างเขาเรียกชื่อเครื่องมือ หรือวัสดุ 3 ตัวนี้ ก็คงจะเข้าใจว่าพวกเขาหมายถึงอะไร แต่ที่เราจะรู้มากไปกว่านั้นก็คือเข้าใจที่มาของชื่อเรียกเหล่านั้นด้วยครับ

หากคุณมีคำถาม ปัญหา อยากเข้าร่วมแบ่งปันประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องงานก่อสร้าง หรือมีข้อเสนอแนะ ดิฉัน ยินดีรับฟังผ่านทางอีเมล kobdeksangban@yahoo.co.th ครับ